Hoe het eerste nummer van Cainozoic Research (CR) tot stand kwam

*Ruud Wiggers**

We laten de lezers even over de schouder meekijken naar wat zich achter en voor de schermen afspeelde bij de productie van de eerste aflevering van CR. De onderhandelingen tussen de redacties van TR en Contributions waren achter de rug. Op de offerte van uitgever Backhuys was ingegaan. Nu nog de kopij aanleveren in de afgesproken vorm; dat bleek nog het moeilijkste traject te zijn.

Hoe ging dat 'vroeger' met de Contributions?

De auteurs leverden hun kopij op floppy aan, vergezeld van een uitdraai op papier. Dat was meestal 'platte tekst' zonder enige opmaak. Zelfs werd de mogelijkheid geboden om alleen hardcopy aan te leveren; dit om de drempelvrees bij mogelijke auteurs weg te nemen. Had de auteur wel pogingen gedaan om het artikel in de stijl van de Contributions te maken dan ontstonden er al snel problemen omdat zijn of haar versie van WP of Word niet de juiste was of omdat allerlei privé-instellingen de opmaak door de redactie alleen maar last bezorgden. We begonnen dan ook meestal met het omzetten naar 'platte tekst' en keken dan naar de bijgeleverde hardcopy versie om te zien hoe de auteur het zich had voorgesteld. Sommige uitgevers willen ook nu nog tekst zonder enige opmaak, hoogstens wat aanwijzingen voor het gewenste font en de lettergrootte. Een grafisch ontwerper kan daarna, niet gehinderd door lay-out opvattingen van een auteur, aan het eigenlijke werk beginnen. Het plaatwerk voor Contributions werd in het algemeen apart meegestuurd in de vorm van hoogwaardige SEM-foto's van mollusken, foraminiferen e.d. Tabellen en kaarten kwamen mee als scherpe afbeeldingen op papier. Bij de opmaak van het blad werd door de redactie van Contributions precies zoveel ruimte gereserveerd als voor de figuren nodig was. Deze opmaak werd niet meer door uitgever of drukker veranderd. De figuren werden bij de drukker ingeplakt in de tekst. Over pagina's in kleur werd apart onderhandeld; dat leidde tot veel extra kosten.

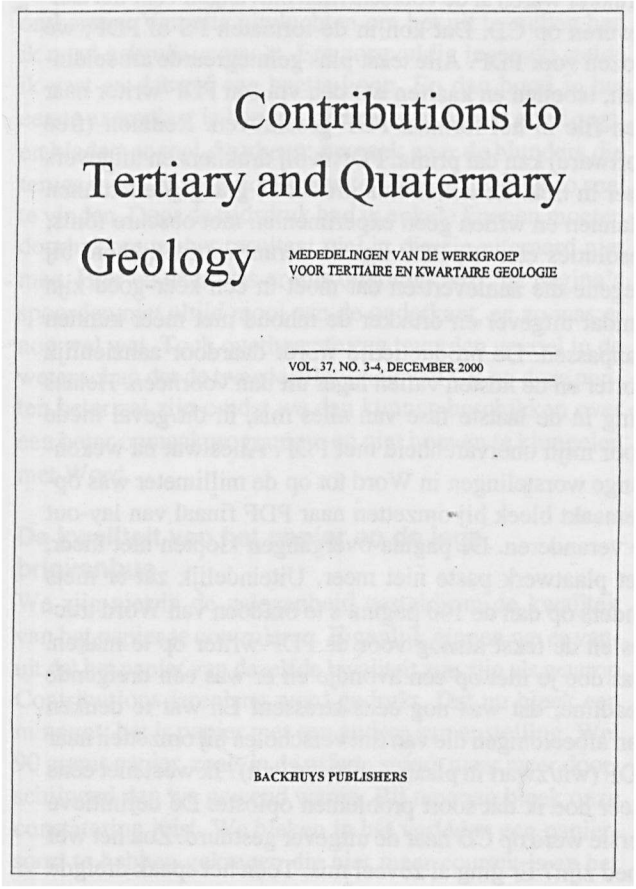
Contributions to Tertiary and Quaternary Geology

MEDEDELINGEN VAN DE WERKGROEP VOOR TERTIAIRE EN KWARTAIRE GEOLOGIE

VOL. 37, NO. 3-4, DECEMBER 2000

BACKHUYS PUBLISHERS

Waarom hielden we niet alles bij het oude?

De oplage van circa 250 exemplaren voor Contributions was laag. Eigenlijk al jarenlang maar de kosten van het drukwerk en de verzending waren nog net op te brengen. Dat werd mede mogelijk gemaakt door een zeer coulante opstelling van uitgever Backhuys. Het kwam er niettemin op neer dat de productie van Contributions en Afzettingen de inkomsten uit contributies van de leden geheel consumeerde. De vereniging balanceerde vaak als een koorddanseres om de kosten de baas te blijven. Onze geologisch secretaris wist echter met regelmaat sponsors te vinden zodat onze periodieken konden blijven verschijnen. Tertiary Research, zustervereniging van de WTKG, had ook te maken met een kleine oplage: ook hun ledenbestand schommelt rond de 250. Een koerswijziging van de verenigingen was nodig om artikelen op niveau te kunnen laten uitgeven en niet te moeten terugvallen naar een vereenvoudigde versie zonder de kwaliteit die we gewend waren. Bundeling van de redactionele activiteiten leek de oplossing. Hierover werd enkele malen overlegd door de Engelse en Nederlandse redacties. Dit resulteerde in een bijeenkomst bij uitgever Backhuys met alle belanghebbenden en een aantrekkelijke offerte was het resultaat. Onder meer werd afgesproken dat het nieuwe blad voortaan drukklaar op CD zou worden aangeleverd hetgeen kostenbesparend werkt.

Wat ging er allemaal fout bij de eerste editie van CR?

We gingen een nieuw wetenschappelijk blad maken. Er moest worden nagedacht over de lay-out. We bekeken andere bladen met een vergelijkbare lezersgroep en belangstelling en kwamen uit op een lay-out die enige overeen-

komst heeft met andere moderne bladen maar toch voldoende eigen gezicht toont. We beschikten niet over een grafisch ontwerper en gingen daarom bij de opzet bescheiden te werk: een beperkt aantal lettertypen, niet teveel lettergroottes, 1- en 2-koloms zoals we de Contributions maakten. Belangrijk nieuwtje was dat alle afbeeldingen tekst-figuren werden en we daarmee afscheid namen van de Platen, een ouderwets concept inmiddels. De inhoudsopgave ziet men tegenwoordig graag op de achterpagina om snel voor al dan niet lezen te kunnen kiezen. Een artikel moet ook snel duidelijk maken of verder lezen van belang kan zijn. Wetenschappers moeten tenslotte hun tijd zeer efficiënt gebruiken.

Aan de slag met Word

De redactie gebruikte de laatste jaren Word om de afleveringen van Contributions te maken. Die keuze was ooit gemaakt omdat nu eenmaal een professioneel opmaakprogramma als Tex of Pagemaker door geologen weinig gebruikt wordt en in ieder geval ook niet door alle redactieleden. Voor Word had de WTKG bovendien al eens een licentie gekocht en het aanschaffen van een goed opmaakprogramma kost tenslotte geld. Word blijkt echter niet geschikt voor een tijdschrift van de huidige omvang en inhoud. Dat is dit keer regelmatig gebleken. Met kunst en vliegwerk is het deze keer nog wel gelukt om de circa 140 pagina's van de eerste aflevering van CR met Word te zetten. Het leverde echter vele crashes op. Op de uitnodiging van Word om te gaan klagen bij de leverancier ben ik maar niet ingegaan; het is een wanproduct. Bij de vorige bestuursvergadering is besloten om een geschikt opmaakprogramma aan te schaffen (Pagemaker, maar het zou een ander pakket kunnen zijn).

De kwaliteit van het aangeleverde materiaal

Ook de auteurs hadden kennelijk moeite met de nieuwe opzet. Het beeldmateriaal dat zij aanleverden was niet altijd geschikt voor druk. Op het beeldscherm (72 dpi, dots per inch) kan een afbeelding er prachtig uitzien. Voor drukwerk gelden andere eisen. Voor een foto is minimaal 300 dpi gewenst; beter is 600 dpi. De drukker constateerde bij de drukproef dan ook dat de resolutie bij een aantal afbeeldingen minder dan 100 dpi was en daarmee mogelijk onvoldoende. Het ging in dit geval om tekeningen van mollusken die er ondanks de matige resolutie redelijk uit zagen, althans naar de mening van de redactie. Na het verschijnen van CR was er commentaar van de auteur op de kwaliteit van zijn afbeeldingen. Met name klaagde hij over het contrast maar dat moet bij het aanleveren al onvoldoende zijn geweest. De redactie maakt het aangeleverde plaatwerk wel beter van kwaliteit als dat nodig is en mogelijk is. Zo kunnen kleine onvolkomenheden in tekeningen worden verbeterd. De aanwijzingen voor de auteurs zijn vanaf heden wel aangepast. We maken nu verschil tussen foto's en lijntekeningen. Tekeningen en kaarten moeten kunnen worden verkleind of vergroot zonder dat er ongewenste effecten optreden. De figuren moeten kunnen worden geschaald zonder vervormingen. De auteurs wordt dus voortaan gevraagd om voor hun afbeeldingen het juiste bestandstype te kiezen. Tabellen werden soms aangeleverd in het format .xls (via de Windows applicatie Excel) over meerdere pagina's. De redactie heeft dat door de tijdsdruk niet kunnen corrigeren maar we voelen ons nog steeds ongelukkig met al dat wit in het eerste nummer. De instructies voor auteurs zijn ook op dit punt aangepast en voortaan moet dat beter kunnen. Afbeeldingen werden soms in een Word-document verpakt. Deze tekstverwerker moet echter helemaal niet de kans krijgen om de kwaliteit van een afbeelding te bederven. En wat te denken van plaatjes op foto-formaat (10x15 cm) die in een A4-kader werden aangeleverd? Op de plaatjes was met cijfers aangegeven om welke mollusken het ging. Het zag er goed uit. De foto's moesten echter uit hun context worden gepeuterd om in de CR-tekst te passen waarbij tevens alle cijfers verdwenen die kennelijk als aparte layer waren aangebracht.

Speciale karakters, fonts en PDF

Ook ging er iets mis met sommige karakters, ondanks alle controles. Bepaalde karakters, b.v. de delta, verschijnen prima op het scherm maar bij het printen resulteert het soms in een vraagteken. Er moet dan worden uitgezocht welke delta, uit welk font, ook echt als delta zal worden geprint. Zoiets trad ook op bij enkele Poolse karakters. In de conversie van Word naar PDF ging het op dat punt helaas mis en het ontsnapte aan onze aandacht. Van de drukker waren al de voorschriften ontvangen voor het aanleveren op CD. Dat kon in de formaten PS of PDF; we kozen voor PDF. Alle tekst plus geïntegreerde afbeeldingen, tabellen en kaarten worden via een PDF-writer naar een file in het formaat PDF geschreven. Redmon (free software) kan dat prima. PDF is bij drukkers en uitgevers zeer in trek. Ze willen hun productie graag goed kunnen plannen en willen geen experimenten met obscure fonts, resoluties etc. Bij PDF ligt de verantwoordelijkheid bij degene die aanlevert en dat moet in één keer goed zijn omdat uitgever en drukker de inhoud niet meer kunnen aanpassen. De productietijd wordt daardoor aanzienlijk korter en de kosten vallen lager uit dan voorheen. Helaas ging in de laatste fase van alles mis, in dit geval mede door mijn onervarenheid met PDF. Alles wat na wekenlange worstelingen in Word tot op de millimeter was opgemaakt bleek bij omzetten naar PDF finaal van lay-out te veranderen. De pagina-overgangen klopten niet meer, het plaatwerk paste niet meer. Uiteindelijk zat er niets anders op dan de 140 pagina's te ontdoen van Word trucjes en de tekst alsnog voor de PDF-writer op te maken. Dat doe je niet op een avondje en er was een dreigende deadline; dat was nog eens stressen! En wat te denken van afbeeldingen die van tint verschoten bij omzetten naar PDF (wit/zwart in plaats van zwart/wit)? Ik weet niet eens meer hoe ik dat soort problemen oploste. De definitieve versie werd op CD naar de uitgever gestuurd. Zou het wel goed zijn? Er ging al zoveel mis. Toen het spaak dreigde

te lopen en ik me door de auteurs (via John Jagt) belaagd voelde, overlegde ik met de uitgever en probeerde bij de drukker voorrang te krijgen door meer te willen betalen. De uitgever maakte mij echter duidelijk dat een hedendaagse drukker een strak tijdsplan heeft en dat laat geen ruimte om op het laatste moment nog wijzigingen aan te brengen in de planning. Met meer willen betalen ben je niet eerder aan de beurt.

De Apocalyps

Op een zondagavond in december 2002 zag ik bij thuiskomst in het gemeenschappelijke trapportaal van mijn woning een pakketje liggen dat niet door de brievenbus had gekund, kennelijk door mede-trapbewoners in ontvangst was genomen en achteloos in het trapportaal gedeponeerd. Met een half oog zag ik al dat de afzender uitgeverij Backhuys was. Toch was het niet het moment om de handbagage neer te kwakken, de rugtas af te werpen en het pakket open te scheuren. Eerst maar even alles naar 3-hoog-achter. Daar aangekomen heeft het nog zeker een kwartier geduurd voordat ik moed had verzameld om het pakket te openen. Het kon namelijk niet anders of de editie was bij de drukker volledig verprutst en zou over moeten worden gedaan. Waarom zou alles in één keer goed zijn gegaan? De uitgever had wel laten weten dat de volledige drukproef er goed uitzag maar had hij wel op alles gelet? Een eerste drukproef van 4 pagina's, per fax toegestuurd door de drukker, had hij ook al positief beoordeeld terwijl bij het zien ervan mij de schrik om het hart sloeg. Aan het uitpakken van het postpakket was toch niet te ontkomen. Van alle uitvluchten om het uit te stellen had ik nu al gebruik gemaakt. Erg zorgvuldig ingepakt stelde ik vast en dat gaf een beetje hoop. En dan houd je het eerste exemplaar in handen, ziet meteen dat het goed oogt, en bladert er snel doorheen: op zoek naar de blunders die terugzenden onvermijdelijk maken. Die waren niet zo snel te vinden. Door de tijdsdruk had ik enkele knopen moeten doorhakken en het resultaat viel in die zin uiteraard niet mee. Hier en daar was er dus onnodig 'wit', de pagina's spoorden niet altijd mooi aan de onderkant, en zo was er nog wel wat. Toch overheerste een tevreden gevoel in de wetenschap dat de tweede aflevering van CR op deze punten beter zal zijn omdat we dan kunnen beschikken over een beter opmaakprogramma en niet hoeven te klungelen met Word.

De kwaliteit van het papier en de lege brievenbus

We zijn niet in de gelegenheid gesteld om de kwaliteit van het papier te controleren. Eigenlijk gingen we er vanuit dat het papier van dezelfde kwaliteit zou zijn als waarop Contributions jarenlang werd gedrukt. Dat nu bleek een minpunt: het is papier met een andere samenstelling. Wel 90 grams papier, zoals in de offerte stond, maar meer doorschijnend dan we gewend waren. Bij navraag bleek onze constatering juist. We bleken in het verleden een papiersoort te hebben gekregen die niet meer courant is en het

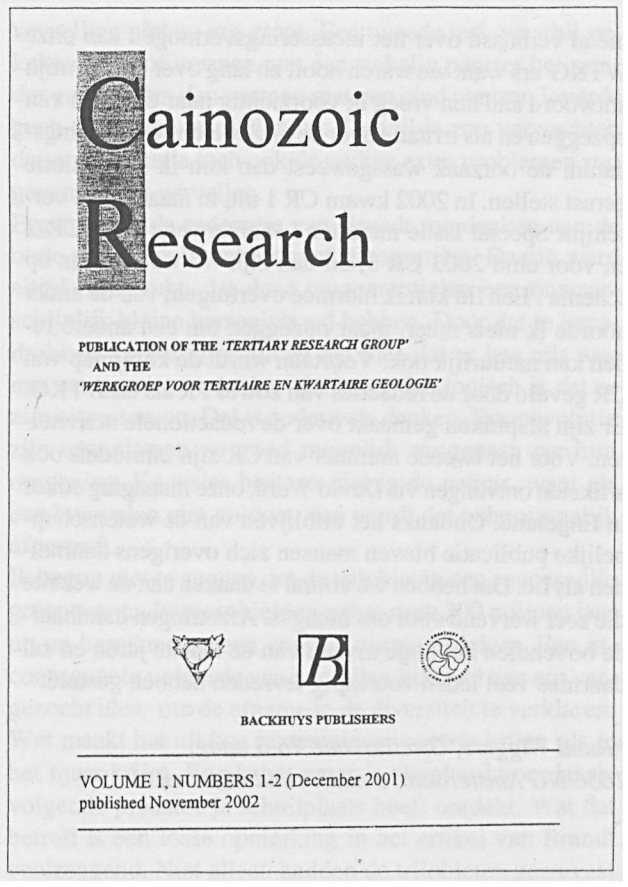
Cainozoic Research

PUBLICATION OF THE 'TERTIARY RESEARCH GROUP' AND THE 'WERKGROEP VOOR TERTIAIRE EN KWARTAIRE GEOLOGIE'

BACKHUYS PUBLISHERS

VOLUME 1, NUMBERS 1-2 (December 2001)
published November 2002

drukwerk zou veel duurder zijn geworden wanneer dit papier was gehandhaafd. Misschien had de uitgever eerst met ons moeten overleggen voordat hij zijn zegen gaf aan de productie. Inmiddels heeft uitgever Backhuys bericht over de optie voor zwaarder papier, 115 grams. Dat zal leiden tot hogere drukkosten en ook tot hogere kosten voor het verzenden. Het bestuur zal daarover moeten beslissen. Misschien wordt de kwestie bij de Jaarvergadering aan de leden voorgelegd.

Het is van belang dat nieuwe soorten op tijd worden aangemeld. Ook in Londen valt CR ergens op de deurmat en daar zet een beambte onmiddellijk een groot datumstempel op de voorpagina. Dat is bepalend voor de registratie van nieuwe soorten! Na de tevredenheid over de eerste exemplaren van CR in mijn trapportaal ontstond toch weer enige onrust toen na een week de leden van de WTKG nog geen CR hadden ontvangen. Wel de auteurs van CR, die ook hun overdrukken ontvingen. Wat was er misgegaan; waren de etiketten die ik had gemaakt niet in orde? De uitgever had de penningmeester van de WTKG gevraagd om eerst de kosten van de verzending naar hem over te maken. Hoewel Aad Mulder een snelle penningmeester is, lag CR daardoor pas dagen (een week?) later in de bus. Het is echter een detail want dat we royaal voor het eind van het jaar zijn gefinished hebben we vooral aan de uitgever te danken, met name Mike Ruijsenaars.

In diezelfde week zegden helaas twee leden hun lidmaatschap op, zonder daar een reden voor op te geven. Ik had

me al verbaasd over het incasseringsvermogen van onze WTKG'ers want we waren nooit zo lang over tijd. In mijn antwoord aan hen vroeg ik voorzichtig naar de reden van opzeggen en als irritatie over de uitgestelde verschijningsdatum de oorzaak was geweest dan kon ik ze tenslotte gerust stellen. In 2002 kwam CR 1 uit, in maart 2003 verschijnt Special Issue nummer 1, halverwege 2003 CR 2 en voor eind 2003 CR 3, en dan zijn we weer prima op schema. Eén lid kon ik hiermee overtuigen; van de ander hoorde ik niets meer, maar opzeggen om een andere reden kan natuurlijk ook. Voortaan wordt de kopijmap van CR gevuld door de redacties van zowel TR als de WTKG. Er zijn afspraken gemaakt over de redactionele activiteiten. Voor het tweede nummer van CR zijn inmiddels ook artikelen ontvangen via David Ward, onze managing editor in Engeland. Ondanks het uitblijven van de wetenschappelijke publicatie bleven mensen zich overigens aanmelden als lid. Dat hebben we vooral te danken aan de website die zeer wervend voor ons bezig is. Afzettingen handhaafde bovendien het hoge niveau van de laatste jaren en zal daarmee veel leden voorlopig tevreden hebben gesteld.

**Ruud Wiggers, Orteliuskade 76-3 hoog,*
1056 NG Amsterdam, e-mail: ruudw@cs.vu.nl